UREDBA (EU) 2019/1157 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 20. junija 2019

o okrepitvi varnosti osebnih izkaznic državljanov Unije in dokumentov za prebivanje, izdanih državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 21(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([1]),

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([2]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V Pogodbi o Evropski uniji (PEU) je izražena trdna odločenost, da se olajša prosto gibanje oseb in hkrati zagotovi varnost narodov Evrope z vzpostavitvijo območja svobode, varnosti in pravice v skladu z določbami PEU in Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

(2) Državljanstvo Unije vsakemu državljanu Unije daje pravico do prostega gibanja ob upoštevanju določenih omejitev in pogojev. To pravico uveljavlja Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES ([3]). Svobodo gibanja in prebivanja določa tudi člen 45 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina). Prosto gibanje pomeni pravico do vstopa v države članice in izstopa iz njih z veljavno osebno izkaznico ali potnim listom.

(3) V skladu z Direktivo 2004/38/ES države članice svojim državljanom izdajajo osebne izkaznice ali potne liste in obnovijo njihovo veljavnost v skladu z nacionalno zakonodajo. Poleg tega navedena direktiva določa, da lahko države članice zahtevajo od državljanov Unije in njihovih družinskih članov, da se prijavijo pri ustreznih organih. Države članice morajo državljanom Unije pod pogoji, določenimi v tem členu, izdati potrdilo o prijavi. Poleg tega morajo države članice v skladu z navedeno direktivo izdati dovoljenja za prebivanje družinskim članom, ki niso državljani države članice, in na podlagi vloge izdati dokumente, ki potrjujejo stalno prebivališče, in izdati dovoljenja za stalno prebivanje.

(4) V Direktivi 2004/38/ES je določeno, da lahko države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zavrnitev, prenehanje ali preklic katere koli pravice, dodeljene z navedeno direktivo, v primeru zlorabe pravic ali prevare. Kot značilna primera prevare iz navedene direktive sta bila opredeljena ponarejanje dokumentov in lažno predstavljanje pomembnih dejstev v zvezi s pogoji za pravico do prebivanja.

(5) Varnostne ravni nacionalnih osebnih izkaznic, ki jih izdajajo države članice, in dovoljenj za prebivanje za državljane Unije, ki prebivajo v drugi državi članici, ter njihove družinske člane se močno razlikujejo. Te razlike povečujejo tveganje ponarejanja in zlorabe dokumentov, in državljanom povzročajo tudi praktične težave, ko želijo uresničevati pravico do prostega gibanja. Statistični podatki evropske mreže za analizo tveganja ponaredbe dokumentov kažejo, da se je število goljufij z osebnimi izkaznicami sčasoma povečalo.

([1]) UL C 367, 10.10.2018, str. 78.
([2]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 4. aprila 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 6. junija 2019.
([3]) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL L 158, 30.4.2004, str. 77).

(6) Komisija je v sporočilu z dne 14. septembra 2016 z naslovom „Krepitev varnosti v svetu mobilnosti: boljša izmenjava informacij na področju boja proti terorizmu in trdnejše zunanje meje“ poudarila ključen pomen varnih potnih listin in osebnih dokumentov za nedvomno ugotovitev identitete osebe ter napovedala, da bo predstavila akcijski načrt, v katerem bo obravnavala goljufije s potnimi listinami. V skladu s tem sporočilom boljši pristop pomeni opiranje na zanesljive sisteme za preprečevanje zlorab in groženj, ki jih za notranjo varnost predstavlja pomanjkljiva varnost dokumentov, zlasti v zvezi s terorizmom in čezmejno kriminaliteto.

(7) V skladu z akcijskim načrtom Komisije z dne 8. decembra 2016 za okrepitev evropskega odziva na preprečevanje goljufij s potnimi listinami (v nadaljnjem besedilu: akcijski načrt iz leta 2016) naj bi najmanj tri četrtine ponarejenih dokumentov, odkritih na zunanjih mejah, pa tudi na območju brez kontrol na notranjih mejah, izdale države članice in pridružene schengenske države. Med odkritimi lažnimi dokumenti, ki se uporabljajo za potovanje znotraj schengenskega območja, so najpogostejše manj varne nacionalne osebne izkaznice, ki so jih izdale države članice.

(8) Za preprečevanje zlorabe identitete bi morale države članice zagotoviti, da nacionalno pravo ustrezno kaznuje ponarejanje ali prenarejanje identifikacijskih dokumentov in njihovo uporabo.

(9) Akcijski načrt iz leta 2016 je obravnaval tveganja, ki so posledica goljufije z osebnimi izkaznicami in dokumenti za prebivanje. Komisija se je v akcijskem načrtu iz leta 2016 in v poročilu o državljanstvu EU iz leta 2017 obvezala, da bo analizirala možnosti politik za izboljšanje varnosti osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje.

(10) V skladu z akcijskim načrtom iz leta 2016 so za izdajo pristnih in varnih osebnih izkaznic potrebni zanesljiv postopek evidentiranja identitete in varni izvorni dokumenti ki se uporabljajo kot dokazila v vlogi. Komisija, države članice in ustrezne agencije Unije bi morale še naprej sodelovati in si prizadevati, da bodo izvorni dokumenti manj občutljivi za goljufije, saj je uporaba lažnih izvornih dokumentov vse pogostejša.

(11) Ta uredba od držav članic ne zahteva uvedbe osebnih izkaznic ali dokumentov za prebivanje, kadar ti niso predvideni v nacionalnem pravu, niti ne vpliva na pristojnost držav članic, da na podlagi nacionalnega prava izdajajo druge dokumente za prebivanje, ki ne sodijo na področje uporabe prava Unije, na primer dovoljenja za prebivanje, izdana za vse osebe s stalnim prebivališčem na njihovem ozemlju, ne glede na njihovo državljanstvo.

(12) Ta uredba državam članicam ne preprečuje, da za namene ugotavljanja identitete nediskriminatorno sprejemajo druge dokumente, ki niso potne listine, na primer vozniška dovoljenja.

(13) Identifikacijski dokumenti, izdani državljanom, katerih pravica do prostega gibanja je bila omejena v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom, ki izrecno navajajo, da jih ni mogoče uporabiti kot potne listine, se ne bi smeli šteti kot dokumenti, ki sodijo na področje uporabe te uredbe.

(14) Potne listine, skladne z delom 5 dokumenta 9303 Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO) o strojno berljivih potnih listinah (sedma izdaja, 2015) (v nadaljnjem besedilu: dokument ICAO 9303), ki se v državah članicah, ki jih izdajo, ne uporabljajo za namene ugotavljanja istovetnosti, kot je potna izkaznica, izdana na Irskem, se ne bi smele obravnavati kot dokumenti, ki sodijo na področje uporabe te uredbe.

(15) Ta uredba ne vpliva na uporabo osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje s funkcijo elektronske identifikacije s strani držav članic za druge namene, niti ne vpliva na pravila iz Uredbe (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]), ki določa vzajemno priznavanje elektronskih identifikacij po vsej Uniji pri dostopu do javnih storitev in državljanom, ki se selijo v drugo državo članico, pomaga s tem ko zahteva vzajemno priznavanje sredstev elektronske identifikacije ob upoštevanju nekaterih pogojev. Izboljšane osebne izkaznice bi morale zagotoviti lažje ugotavljanje istovetnosti in prispevati k boljšemu dostopu do storitev.

([4]) Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73).

(16) Za ustrezno preverjanje osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje morajo države članice uporabljati pravilen naziv za vsako vrsto dokumenta, ki ga zajema ta uredba. Za olajšanje preverjanja dokumentov, ki jih zajema ta uredba, v drugih državah članicah bi moral biti naziv dokumenta naveden tudi v najmanj enem dodatnem uradnem jeziku institucij Unije. Kadar države članice za osebne izkaznice že uporabljajo dobro uveljavljeno oznako, ki ni „osebna izkaznica“, bi morale imeti možnost, da jo uporabljajo še naprej v svojem uradnem jeziku ali jezikih. Vseeno pa v prihodnje ne bi smeli uvajati novih oznak.

(17) Varnostne značilnosti so potrebne za preverjanje, ali je dokument verodostojen in za ugotavljanje identitete osebe. Vzpostavitev minimalnih varnostnih standardov in vključitev biometričnih podatkov v osebne izkaznice in dovoljenja za prebivanje za družinske člane, ki niso državljani države članice, sta pomembna koraka k večji varnosti njihove uporabe v Uniji. Vključitev takšnih biometričnih identifikatorjev bi morala omogočiti državljanom Unije, da v celoti izkoristijo svojo pravico do prostega gibanja.

(18) Shranjevanje podobe obraza in dveh prstnih odtisov (v nadaljnjem besedilu: biometrični podatki) na osebnih izkaznicah in dovoljenjih za prebivanje, kot je že določeno za biometrične potne liste in dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav, je primerna kombinacija za zanesljivo ugotavljanje istovetnosti in potrjevanja verodostojnosti z manjšim tveganjem goljufij, da bi povečali varnost osebnih izkaznic in dovoljenj za prebivanje.

(19) Na splošno bi morale države članice pri preverjanju verodostojnosti dokumenta in identitete njegovega imetnika najprej preveriti podobo obraza, za nedvomno potrditev verodostojnosti dokumenta in identitete imetnika pa bi morale po potrebi preveriti tudi prstne odtise.

(20) Države članice bi morale v primerih, ko se pri preverjanju biometričnih podatkov ne potrdi verodostojnost dokumenta ali identiteta imetnika, zagotoviti obvezno ročno preverjanje, ki ga opravi strokovno usposobljeno osebje.

(21) Ta uredba ne zagotavlja pravne podlage za vzpostavitev ali vodenje zbirk podatkov na nacionalni ravni za shranjevanje biometričnih podatkov v državah članicah, kar je vprašanje nacionalnega prava, ki mora biti skladno s pravom Unije na področju varstva podatkov. Ta uredba tudi ne zagotavlja pravne podlage za vzpostavitev ali vodenje centralizirane zbirke podatkov na ravni Unije.

(22) Biometrične identifikatorje bi bilo treba za namene preverjanja verodostojnosti dokumentov in identitete imetnika zbirati in shranjevati na pomnilniškem mediju osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje. Takšno preverjanje bi lahko izvajalo le ustrezno pooblaščeno osebje in le, kadar zakon zahteva predložitev dokumenta. Poleg tega bi bilo treba biometrične podatke za namene personalizacije osebnih izkaznic ali dokumentov za prebivanje shranjevati zelo varno in le do prevzema dokumenta, vsekakor pa največ 90 dni od datuma izdaje dokumenta. Po preteku tega obdobja bi bilo treba navedene biometrične podatke takoj izbrisati ali uničiti. To ne bi smelo vplivati na morebitno drugo obdelavo teh podatkov v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom na področju varstva podatkov.

(23) Za namen te uredbe bi bilo treba upoštevati specifikacije dokumenta ICAO 9303, ki zagotavljajo globalno interoperabilnost, vključno v zvezi s strojno berljivostjo in uporabo vizualnega pregleda.

(24) Države članice bi morale imeti možnost, da odločijo, ali bo na dokumentu, ki ga zajema ta uredba, tudi spol osebe. Kadar država članica na takšen dokument vključi spol osebe, bi morala uporabiti specifikacije iz dokumenta ICAO 9303, in sicer „F“, „M“ ali „X“ oziroma ustrezno začetnico v jeziku ali jezikih te države članice, kakor je ustrezno.

(25) Na Komisijo bi bilo treba prenesti izvedbena pooblastila, da se po potrebi zagotovi ustrezno upoštevanje prihodnjih varnostnih standardov in tehničnih specifikacij, sprejetih v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1030/2002 ([5]), za osebne izkaznice in dovoljenja za prebivanje. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ([6]). V ta namen bi moral Komisiji pomagati odbor, ustanovljen s členom 6 Uredbe Sveta (ES) št. 1683/95 ([7]). Sprejeti izvedbeni akti bi lahko po potrebi ostali tajni, da se prepreči nevarnost prenarejanja in ponarejanja.

([5]) Uredba Sveta (ES) št. 1030/2002 z dne 13. junija 2002 o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav (UL L 157, 15.6.2002, str. 1).

([6]) Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

([7]) Uredba Sveta (ES) št. 1683/95 z dne 29. maja 1995 o enotni obliki za vizume (UL L 164, 14.7.1995, str. 1).

(26) Države članice bi morale zagotoviti, da so vzpostavljeni ustrezni in učinkoviti postopki za zbiranje biometričnih identifikatorjev, ki so skladni s pravicami in načeli iz Listine, Konvencije Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah. Države članice bi morale zagotoviti, da je v celotnem postopku zbiranja otrokova korist na prvem mestu. Zato bi moralo biti usposobljeno osebje deležno ustreznega usposabljanja o otrokom primernih praksah za zbiranje biometričnih identifikatorjev.

(27) Države članice bi morale v primeru težav pri zbiranju biometričnih identifikatorjev zagotoviti, da so vzpostavljeni ustrezni postopki za spoštovanje dostojanstva zadevnih oseb. Zato bi bilo treba upoštevati posebne vidike, povezane s spolom, in posebne potrebe otrok in ranljivih oseb.

(28) Uvedba minimalnih varnostnih standardov in standardov glede oblike osebnih izkaznic bi morala državam članicam omogočiti zanašanje na verodostojnost teh dokumentov, kadar državljani Unije uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja. Uvedba strožjih varnostnih standardov bi morala javnim organom in zasebnim subjektom zagotoviti ustrezna jamstva, da bi se lahko zanesli na pristnost osebnih izkaznic, ko jih državljani Unije uporabljajo za namene ugotavljanja identitete.

(29) Razpoznavni znak v obliki dvočrkovne kode za državo članico, ki je izdala dokument, natisnjene v negativu v modrem pravokotniku in obkrožene z dvanajstimi rumenimi zvezdami, omogoča lažji vizualni pregled dokumenta, zlasti kadar imetnik uresničuje pravico do prostega gibanja.

(30) Medtem ko se ohrani možnost dodatnih nacionalnih značilnosti, bi morale države članice zagotoviti, da te značilnosti ne zmanjšujejo učinkovitosti skupnih varnostnih značilnosti in ne vplivajo negativno na čezmejno združljivost osebnih izkaznic, na primer na sposobnost, da osebne izkaznice lahko berejo stroji, ki jih uporabljajo države članice, ki jih niso izdale.

(31) Uvedba varnostnih standardov v osebne izkaznice in dovoljenja za prebivanje za družinske člane, ki niso državljani države članice, ne bi smela povzročiti nesorazmernega zvišanja taks za državljane Unije ali državljane tretjih držav. Države članice bi morale to načelo upoštevati pri objavi javnih razpisov.

(32) Države članice bi morale sprejeti vse potrebne ukrepe, da bi zagotovile, da bi se z biometričnimi podatki pravilno ugotovila identiteta osebe, ki ji je izdana osebna izkaznica. Zato bi morale preučiti možnost, da bi nacionalni organi, ki izdajajo osebne izkaznice, biometrične identifikatorje, zlasti podobo obraza, zbirali v obliki zapisa v živo.

(33) Države članice bi si morale med seboj izmenjevati informacije, ki so potrebne za dostop do informacij na varnem pomnilniškem mediju ter za njihovo avtentikacijo in preverjanje. Formati, ki se uporabljajo za varen pomnilniški medij, bi morali biti interoperabilni, tudi kar zadeva avtomatizirane mejne prehode.

(34) Direktiva 2004/38/ES določa, da se v primeru, kadar državljani Unije ali njihovi družinski člani, ki niso državljani države članice, nimajo potrebnih potnih listin, tem osebam zagotovijo vse razumne možnosti, da potrdijo ali dokažejo na druge načine, da zanje velja pravica do prostega gibanja. Ti načini lahko vključujejo identifikacijske dokumente, ki se začasno uporabljajo, in dovoljenja za prebivanje, izdana takim družinskim članom.

(35) Ta uredba spoštuje obveznosti iz Listine in Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov. Zato se države članice spodbuja, da sodelujejo s Komisijo glede vključitve dodatnih značilnosti, s katerimi bi bila uporaba osebnih izkaznic za invalide, kot so slabovidne osebe, dostopnejša in bolj prijazna. Države članice preučijo uporabo rešitev, kot so mobilne registracijske naprave, za izdajo osebnih izkaznic osebam, ki se niso zmožne osebno zglasiti pri organih, pristojnih za izdajo osebnih izkaznic.

(36) Dokumenti za prebivanje, izdani državljanom Unije, bi morali vsebovati določene informacije, da se zagotovi, da se kot takšni prepoznajo v vseh državah članicah. To bi moralo olajšati priznavanje uporabe pravice državljanov Unije do prostega gibanja in pravic, povezanih s to uporabo, vendar harmonizacija ne bi smela presegati tega, kar je potrebno za odpravo pomanjkljivosti obstoječih dokumentov. Države članice prosto izbirajo obliko, v kateri se ti dokumenti izdajo, in bi jih lahko izdale v obliki, ki je skladna s specifikacijami iz dokumenta ICAO 9303.

(37) Kar zadeva dokumente za prebivanje, ki se izdajo družinskim članom, ki niso državljani države članice, je primerno uporabiti enako obliko in varnostne značilnosti, kot so določene v Uredbi (ES) št. 1030/2002, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/1954 Evropskega parlamenta in Sveta ([8]). Poleg tega, da dokazujejo pravico do prebivanja, so na podlagi teh dokumentov imetniki, za katere sicer velja vizumska obveznost, izvzeti iz vizumske obveznosti, kadar spremljajo državljana Unije na ozemlju Unije ali se mu tam pridružijo.

(38) Direktiva 2004/38/ES določa, da se dokumenti, izdani družinskim članom, ki niso državljani države članice, imenujejo „dovoljenje za prebivanje družinskega člana državljana Unije“. Dovoljenja za prebivanje družinskega člana državljana Unije bi morala zavoljo lažje identifikacije vsebovati standardizirani naslov in kodo.

(39) Ob upoštevanju tako varnostnega tveganja kot stroškov za države članice bi bilo treba osebne izkaznice in dovoljenja za prebivanje družinskega člana državljana Unije, ki nimajo zadostnih varnostnih standardov, postopoma opustiti. Na splošno bi moralo obdobje postopnega opuščanja desetih let za osebne izkaznice in petih let za dovoljenja za prebivanje zadoščati za vzpostavitev ravnovesja med običajno pogostostjo zamenjave dokumentov in potrebo po odpravi obstoječe varnostne vrzeli v Uniji. Vendar je iz varnostnih razlogov potrebno krajše obdobje postopnega opuščanja za dokumente, ki nimajo pomembnih varnostnih značilnosti ali ki niso strojno berljivi.

(40) V zvezi z osebnimi podatki, ki jih je treba obdelati v okviru uporabe te uredbe, se uporablja Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ([9]). Podrobneje je treba določiti zaščitne ukrepe, ki se uporabljajo za obdelane osebne podatke in zlasti za občutljive podatke, kot so biometrični identifikatorji. Posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, bi morali biti seznanjeni s tem, da je v njihovih dokumentih pomnilniški medij, ki vsebuje njihove biometrične podatke, vključno z njihovo brezstično dostopnostjo in z vsemi primeri, kadar se uporabljajo podatki z njihovih osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje. V vsakem primeru bi morali imeti posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, dostop do osebnih podatkov, obdelanih v njihovih osebnih izkaznicah in dokumentih za prebivanje, in imeti pravico, da zahtevajo popravke, tako da se jim izda nov dokument, kadar so ti podatki napačni ali nepopolni. Pomnilniški medij bi moral biti zelo varen, osebni podatki, ki so na njem shranjeni, pa bi morali biti učinkovito zaščiteni pred nepooblaščenim dostopom.

(41) Države članice bi morale biti odgovorne za pravilno obdelavo biometričnih podatkov, od njihovega zbiranja do vključitve na zelo varen pomnilniški medij, v skladu z Uredbo (EU) 2016/679.

(42) Države članice bi morale biti posebej previdne, kadar sodelujejo z zunanjim ponudnikom storitev. To sodelovanje ne bi smelo izključevati morebitne odgovornosti držav članic na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava za kršitve obveznosti v zvezi z osebnimi podatki.

(43) V tej uredbi je treba določiti podlago za zbiranje in shranjevanje podatkov na pomnilniškem mediju osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje. Države članice bi morale imeti v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom in ob spoštovanju načel nujnosti in sorazmernosti možnost, da na pomnilniškem mediju hranijo druge podatke za elektronske storitve ali za druge namene v zvezi z osebno izkaznico ali dokumentom za prebivanje. Obdelava takšnih drugih podatkov, vključno z njihovim zbiranjem in nameni, za katere se lahko uporabljajo, bi morala biti dovoljena na podlagi nacionalnega prava ali prava Unije. Vsi nacionalni podatki bi morali biti fizično ali smiselno ločeni od biometričnih podatkov iz te uredbe in bi se morali obdelati v skladu z Uredbo (EU) 2016/679.

(44) Države članice bi morale to uredbo začeti uporabljati najpozneje 24 mesecev po datumu začetka njene veljavnosti. Države članice bi morale od datuma začetka uporabe te uredbe izdajati le dokumente, ki izpolnjujejo zahteve iz te uredbe.

([8]) Uredba (EU) 2017/1954 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1030/2002 o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav (UL L 286, 1.11.2017, str. 9).

([9]) Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

(45) Komisija bi morala dve leti oziroma enajst let po začetku uporabe te uredbe poročati o njenem izvajanju, med drugim o ustreznosti ravni varnosti, ob upoštevanju njenega učinka na temeljne pravice in načela varstva podatkov. V skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ([10]) bi morala Komisija šest let po datumu začetka uporabe te uredbe in nato vsakih šest let izvesti oceno te uredbe na podlagi informacij, zbranih v okviru posebne ureditve za spremljanje, da bi ocenili dejanske učinke te uredbe in potrebo po nadaljnjem ukrepanju. Države članice bi morale za namene spremljanja zbirati statistične informacije o številu osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje, ki so jih izdale.

(46) Ker ciljev te uredbe, in sicer okrepiti varnost in olajšati uresničevanje pravice do prostega gibanja državljanov Unije in njihovih družinskih članov, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

(47) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava zlasti Listina, vključno s človekovim dostojanstvom, pravico do osebne celovitosti, prepovedjo nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, pravico do enakosti pred zakonom in prepovedjo diskriminacije, pravicami otrok, pravicami starejših, spoštovanjem zasebnega in družinskega življenja, pravico do varstva osebnih podatkov, pravico do prostega gibanja ter pravico do učinkovitega pravnega sredstva. Države članice bi morale pri izvajanju te uredbe spoštovati Listino.

(48) Evropski nadzornik za varstvo podatkov in Agencija za temeljne pravice sta 10. avgusta 2018 ([11]) oziroma 5. septembra 2018 podala mnenje ([12]) –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PREDMET UREJANJA, PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba krepi varnostne standarde, ki se uporabljajo za osebne izkaznice, ki jih države članice izdajo svojim državljanom, in dokumente za prebivanje, ki jih države članice izdajo državljanom Unije in njihovim družinskim članom, ki uresničujejo pravico do prostega gibanja.

Člen 2

Področje uporabe

Ta uredba se uporablja za:

(a) osebne izkaznice, ki jih države članice izdajo svojim državljanom, kakor je določeno v členu 4(3) Direktive 2004/38/ES;

Ta uredba se ne uporablja za identifikacijske dokumente, ki se izdajo začasno za obdobje veljavnosti manj kot šest mesecev.

(b) potrdila o prijavi, ki se v skladu s členom 8 Direktive 2004/38/ES izdajo državljanom Unije, ki v državi članici gostiteljici prebivajo več kot tri mesece, in listine, ki potrjujejo stalno prebivališče in se v skladu s členom 19 Direktive 2004/38/ES na zahtevo izdajo državljanom Unije;

(c) dovoljenja za prebivanje, ki se v skladu s členom 10 Direktive 2004/38/ES izdajo družinskim članom državljanov Unije, ki niso državljani države članice, in dovoljenja za stalno prebivanje, ki se v skladu s členom 20 Direktive 2004/38/ES izdajo družinskim članom državljanov Unije, ki niso državljani države članice.

([10]) UL L 123, 12.5.2016, str. 1.
([11]) UL C 338, 21.9.2018, str. 22.
([12]) Še ni objavljeno.

POGLAVJE II

NACIONALNE OSEBNE IZKAZNICE

Člen 3

Varnostni standardi/oblika/specifikacije

1. Osebne izkaznice, ki jih izdajo države članice, se izdelajo v formatu ID-1 in vsebujejo strojno berljivo polje. Takšne osebne izkaznice temeljijo na specifikacijah in minimalnih varnostnih standardih iz dokumenta ICAO 9303 ter izpolnjujejo zahteve iz točk (c), (d), (f) in (g) Priloge k Uredbi (ES) št. 1030/2002, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/1954.

2. Podatkovni elementi na osebnih izkaznicah izpolnjujejo specifikacije iz dela 5 dokumenta ICAO 9303.

Z odstopanjem od prvega pododstavka se številka dokumenta lahko vstavi v polje I, navedba spola osebe pa je neobvezna.

3. Na dokumentu je v uradnem jeziku ali jezikih države članice izdajateljice zapisan naziv dokumenta „osebna izkaznica“ ali druga uveljavljena nacionalna oznaka, izraz „osebna izkaznica“ pa še v vsaj enem drugem uradnem jeziku institucij Unije.

4. Na sprednji strani osebne izkaznice je dvočrkovna koda države članice, ki je izkaznico izdala, natisnjena v negativu v modrem pravokotniku in obkrožena z dvanajstimi rumenimi zvezdami.

5. Osebne izkaznice vključujejo zelo varen pomnilniški medij, ki vsebuje podobo obraza imetnika izkaznice in dva prstna odtisa v interoperabilnih digitalnih oblikah. Države članice za zapis biometričnih identifikatorjev uporabljajo tehnične specifikacije, kakor so določene v Izvedbenem sklepu Komisije C(2018)7767 ([13]).

6. Pomnilniški medij ima zadostno zmogljivost in zmožnost za zagotavljanje integritete, avtentičnosti in zaupnosti podatkov. Shranjeni podatki so brezstično dostopni in zavarovani, kakor je določeno v Izvedbenem sklepu C(2018) 7767. Države članice si med seboj izmenjajo informacije, ki so potrebne za avtentikacijo pomnilniškega medija ter za dostop do biometričnih podatkov iz odstavka 5 in njihovo preverjanje.

7. Otroci, mlajši od 12 let, so lahko izvzeti iz obveznosti odvzema prstnih odtisov.

Otroci, mlajši od 6 let, so izvzeti iz obveznosti odvzema prstnih odtisov.

Osebe, pri katerih je odvzem prstnih odtisov fizično nemogoč, so izvzete iz obveznosti odvzema prstnih odtisov.

8. Kadar je to potrebno in sorazmerno s ciljem, ki ga je treba doseči, lahko države članice po potrebi vpišejo takšne podrobnosti in zaznamke za rabo na nacionalni ravni, ki so potrebni v skladu z nacionalnim pravom. Učinkovitost minimalnih varnostnih standardov in čezmejna združljivost osebnih izkaznic se zaradi tega ne zmanjšata.

9. Kadar države članice v osebno izkaznico vključijo dvojni vmesnik ali ločen pomnilniški medij, mora biti dodatni pomnilniški medij skladen z ustreznimi standardi ISO in ne sme posegati v pomnilniški medij iz odstavka 5.

10. Kadar države članice v osebnih izkaznicah shranjujejo podatke za e-storitve, kot sta e-uprava in e-poslovanje, morajo biti takšni nacionalni podatki fizično ali smiselno ločeni od biometričnih podatkov iz odstavka 5.

11. Kadar države članice osebnim izkaznicam dodajo dodatne varnostne značilnosti, to ne zmanjša čezmejne združljivosti takšnih osebnih izkaznic in učinkovitosti minimalnih varnostnih standardov.

([13]) Izvedbeni sklep Komisije C(2018)7767 z dne 30. novembra 2018 o določitvi tehničnih specifikacij za enotno obliko dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav in razveljavitvi Sklepa C(2002)3069.

Člen 4

Obdobje veljavnosti

1. Obdobje veljavnosti osebne izkaznice je najmanj pet let in največ deset let.

2. Države članice lahko z odstopanjem od odstavka 1 določijo obdobje veljavnosti:

(a) krajše od petih let za osebne izkaznice, izdane mladoletnikom;

(b) v izjemnih primerih krajše od petih let za osebne izkaznice, izdane osebam v posebnih in omejenih okoliščinah in kadar je njihovo obdobje veljavnosti omejeno v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom;

(c) daljše od desetih let za osebne izkaznice, izdane osebam, starim 70 let ali več.

3. Države članice izdajo osebno izkaznico, ki velja 12 mesecev ali manj, kadar je začasno fizično nemogoče odvzeti prstni odtis katerega koli prsta vlagatelja.

Člen 5

Postopno opuščanje

1. Osebne izkaznice, ki ne izpolnjujejo zahtev iz člena 3, prenehajo veljati na dan prenehanja njihove veljavnosti ali do 3. avgusta 2031, kar koli nastopi prej.

2. Z odstopanjem od odstavka 1:

(a) osebne izkaznice, ki ne izpolnjujejo minimalnih varnostnih standardov iz dela 2 dokumenta ICAO 9303 ali ki ne vključujejo funkcionalnega strojno berljivega polja, opredeljenega v odstavku 3, prenehajo veljati na dan prenehanja njihove veljavnosti ali do 3. avgusta 2026, kar nastopi prej;

(b) osebne izkaznice oseb, starih 70 let ali več na 2. avgusta 2021, ki izpolnjujejo minimalne varnostne standarde iz dela 2 dokumenta ICAO 9303 in imajo funkcionalno strojno berljivo polje, kakor je opredeljeno v odstavku 3, prenehajo veljati na dan prenehanja njihove veljavnosti.

3. Funkcionalno strojno berljivo polje za namene odstavka 2 pomeni:

(a) strojno berljivo polje, skladno z delom 3 dokumenta ICAO 9303, ali

(b) katero koli drugo strojno berljivo polje, za katerega država članica izdajateljica sporoči pravila, ki se zahtevajo za branje in prikazovanje vsebovanih informacij, razen če država članica Komisijo do 2. avgusta 2021 obvesti o pomanjkanju zmogljivosti za branje in prikazovanje teh informacij.

Komisija po prejemu obvestila iz točke (b) prvega pododstavka ustrezno obvesti zadevno državo članico in Svet.

POGLAVJE III

DOKUMENTI ZA PREBIVANJE ZA DRŽAVLJANE UNIJE

Člen 6

Minimalne informacije, ki morajo biti navedene

Na dokumentih za prebivanje, kadar jih države članice izdajo državljanom Unije, se navede vsaj naslednje:

(a) naziv dokumenta v uradnem jeziku ali jezikih zadevne države članice in vsaj v enem drugem uradnem jeziku institucij Unije;

(b) jasna navedba, da je dokument izdan državljanu Unije v skladu z Direktivo 2004/38/ES;

(c) številka dokumenta;

(d) ime (priimek in ime) imetnika;

(e) datum rojstva imetnika;

(f) informacije, ki se vključijo na potrdila o prijavi, in dokumenti, ki potrjujejo stalno prebivališče, izdani v skladu s členoma 8 oziroma 19 Direktive 2004/38/ES;

(g) organ, ki dokument izda;

(h) na sprednji strani dokumenta, dvočrkovna oznaka države članice, ki izda dokument, natisnjena v negativu v modrem pravokotniku in obkrožena z dvanajstimi rumenimi zvezdami.

Če država članica določi odvzem prstnih odtisov, se ustrezno uporablja člen 3(7).

Osebe, pri katerih je odvzem prstnih odtisov fizično nemogoč, so izvzete iz obveznosti odvzema prstnih odtisov.

POGLAVJE IV

DOVOLJENJA ZA STALNO PREBIVANJE ZA DRUŽINSKE ČLANE, KI NISO DRŽAVLJANI DRŽAVE ČLANICE

Člen 7

Enotna oblika

1. Pri izdaji dovoljenja za prebivanje družinskim članom državljana Unije, ki niso državljani države članice, države članice uporabijo isto obliko, kakor je določena z Uredbo (ES) št. 1030/2002, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/1954 in kakor se izvaja z Izvedbenim sklepom C(2018)7767.

2. Z odstopanjem od odstavka 1 je na dovoljenju naveden naziv „Dovoljenje za prebivanje“ ali „Dovoljenje za stalno prebivanje“. Države članice navedejo, da se ti dokumenti izdajo družinskemu članu državljana Unije v skladu z Direktivo 2004/38/ES. Države članice v ta namen uporabijo standardizirano oznako „družinski član EU čl. 10 DIR 2003/38/ES“ oziroma „družinski član EU čl. 20 DIR 2004/38/ES“ v podatkovnem polju [10], kakor je določeno v Prilogi k Uredbi (ES) št. 1030/2002, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/1954.

3. Države članice lahko vnesejo podatke za nacionalno uporabo v skladu z nacionalnim pravom. Države članice pri vnašanju in shranjevanju teh podatkov spoštujejo zahteve, določene v drugem odstavku člena 4 Uredbe (ES) št. 1030/2002, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/1954.

Člen 8

Postopno opuščanje obstoječih dovoljenj za prebivanje

1. Dovoljenja za prebivanje družinskih članov državljana Unije, ki niso državljani države članice, ki ne izpolnjujejo zahtev člena 7, prenehajo veljati na dan prenehanja njihove veljavnosti oziroma do 3. avgusta 2026, kar koli nastopi prej.

2. Z odstopanjem od odstavka 1 dovoljenja za prebivanje družinskih članov državljana Unije, ki niso državljani države članice, ki ne izpolnjujejo minimalnih varnostnih standardov, določenih v delu 2 dokumenta ICAO 9303, ali ki ne vključujejo funkcionalnega strojno berljivega polja skladno z delom 3 dokumenta ICAO 9303, prenehajo veljati na dan prenehanja njihove veljavnosti oziroma do 3. avgusta 2023, kar koli nastopi prej.

POGLAVJE V

SKUPNE DOLOČBE

Člen 9

Kontaktne točke

1. Vsaka država članica določi najmanj en osrednji organ kot kontaktno točko za izvajanje te uredbe. Kadar država članica določi več kot en osrednji organ, določi, kateri od teh organov je kontaktna točka za izvajanje te uredbe. Ime tega organa sporoči Komisiji in drugim državam članicam. Če država članica spremeni svoj določeni organ, o tem ustrezno obvesti Komisijo in druge države članice.

2. Države članice zagotovijo, da so kontaktne točke seznanjene z relevantnimi informacijskimi in podpornimi storitvami na ravni Unije, vključno z enotnim digitalnim portalom, določenim v Uredbi (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta ([14]), in da lahko z njimi sodelujejo.

Člen 10

Zbiranje biometričnih identifikatorjev

1. Biometrične identifikatorje zbira le usposobljeno in ustrezno pooblaščeno osebje, ki ga imenujejo organi, pristojni za izdajanje osebnih izkaznic ali dovoljenj za prebivanje, za namen njihove vključitve v zelo varen pomnilniški medij iz člena 3(5) za osebne izkaznice in iz člena 7(1) za dovoljenja za prebivanje. Z odstopanjem od prvega stavka prstne odtise zbira le usposobljeno in ustrezno pooblaščeno osebje teh organov, razen v primeru vlog, ki se oddajo pri diplomatskih in konzularnih organih države članice.

Da se zagotovi skladnost biometričnih identifikatorjev z identiteto vlagatelja, se vlagatelj tekom postopka izdaje za posamezno vlogo vsaj enkrat osebno zglasi.

2. Države članice zagotovijo, da so vzpostavljeni ustrezni in učinkoviti postopki za zbiranje biometričnih identifikatorjev, ki so skladni s pravicami in načeli iz Listine, Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah.

V primeru težav pri zbiranju biometričnih identifikatorjev države članice zagotovijo, da so vzpostavljeni ustrezni postopki za zagotavljanje dostojanstva zadevnih oseb.

3. Kadar se biometrični identifikatorji ne zahtevajo za namen obdelave v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom, se za namene personalizacije osebnih izkaznic ali dokumentov za prebivanje shranjujejo zelo varno in le do prevzema dokumenta, vsekakor pa največ 90 dni od datuma izdaje dokumenta. Biometrični identifikatorji se po preteku tega obdobja takoj izbrišejo ali uničijo.

Člen 11

Varstvo osebnih podatkov in odgovornost

1. Brez poseganja v Uredbo (EU) 2016/679 države članice zagotovijo varnost, integriteto, avtentičnost in zaupnost podatkov, ki so bili zbrani in shranjeni za namen te uredbe.

2. Za namen te uredbe se organi, pristojni za izdajo osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje, štejejo za upravljavca iz člena 4(7) Uredbe (EU) 2016/679 in so odgovorni za obdelavo osebnih podatkov.

3. Države članice zagotovijo, da lahko nadzorni organi v celoti izvršujejo svoje naloge iz Uredbe (EU) 2016/679, vključno s tem, da imajo dostop do vseh osebnih podatkov in potrebnih informacij ter do vseh prostorov ali opreme pristojnih organov za obdelavo podatkov.

4. Sodelovanje z zunanjimi ponudniki storitev ne izključuje morebitne odgovornosti države članice na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava za kršitve obveznosti v zvezi z osebnimi podatki.

5. Informacije v strojno berljivi obliki se v osebno izkaznico ali dokument za prebivanje vključijo samo v skladu s to uredbo in nacionalnim pravom države članice izdajateljice.

6. Biometrične podatke, shranjene v pomnilniškem mediju osebnih izkaznic in dokumentov za prebivanje, uporablja samo ustrezno pooblaščeno osebje pristojnih nacionalnih organov in agencij Unije v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom, in sicer za preverjanje:

(a) pristnost osebne izkaznice ali dokumenta za prebivanje;

(b) identitete imetnika s pomočjo neposredno dostopnih primerljivih značilnosti, kadar zakon zahteva predložitev osebne izkaznice ali dokumenta za prebivanje.

([14]) Uredba (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 o vzpostavitvi enotnega digitalnega portala za zagotavljanje dostopa do informacij, do postopkov ter do storitev za pomoč in reševanje težav ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 295, 21.11.2018, str. 1).

7. Države članice vodijo seznam pristojnih organov, ki imajo dostop do biometričnih podatkov, shranjenih v pomnilniškem mediju iz člena 3(5) te uredbe, in ga vsako leto sporočijo Komisiji. Komisija nabor teh nacionalnih seznamov objavi na spletu.

Člen 12

Spremljanje

Komisija do 2. avgusta 2020 vzpostavi podroben program za spremljanje učinkov, rezultatov in vpliva te uredbe, vključno z njenim učinkom na temeljne pravice.

V programu spremljanja se določijo načini in časovni intervali za zbiranje podatkov in drugih potrebnih dokazov. Opredelijo se ukrepi, ki jih sprejmejo Komisija in države članice za zbiranje in analizo podatkov ter drugih dokazov.

Države članice Komisiji predložijo podatke in druge dokaze, potrebne za takšno spremljanje.

Člen 13

Poročanje in ocenjevanje

1. Komisija dve leti oziroma enajst let po datumu začetka uporabe te uredbe Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poroča o njenem izvajanju, zlasti o varstvu temeljnih pravic in osebnih podatkov.

2. Komisija šest let po datumu začetka uporabe te uredbe in nato vsakih šest let izvede njeno oceno ter Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o glavnih ugotovitvah. V poročilu se posebna pozornost nameni:

(a) učinku te uredbe na temeljne pravice;

(b) mobilnosti državljanov Unije;

(c) učinkovitosti biometričnega preverjanja pri zagotavljanju varnosti potnih listin;

(d) morebitni uporabi osebnih izkaznic kot potnih listin;

(e) morebitni nadaljnji vizualni uskladitvi osebnih izkaznic;

(f) potrebi po uvedbi skupnih varnostnih značilnosti identifikacijskih dokumentov, ki se uporabljajo začasno, za njihovo boljše prepoznavanje.

3. Države članice in ustrezne agencije Unije Komisiji pošljejo potrebne informacije za pripravo teh poročil.

Člen 14

Dodatne tehnične specifikacije

1. Da se po potrebi zagotovi, da osebne izkaznice in dokumenti za prebivanje iz točk (a) in (c) člena 2 izpolnjujejo prihodnje minimalne varnostne standarde, Komisija z izvedbenimi akti določi dodatne tehnične specifikacije v zvezi z:

(a) dodatnimi varnostnimi značilnostmi in zahtevami, vključno z višjimi standardi zaščite pred prenarejanjem in ponarejanjem;

(b) tehničnimi specifikacijami za pomnilniški medij za biometrične značilnosti iz člena 3(5) in njihovo varnost, vključno s preprečevanjem nepooblaščenega dostopa in poenostavljenim preverjanjem veljavnosti;

(c) zahtevami glede kakovosti in skupnimi tehničnimi standardi za podobo obraza in prstne odtise.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 15(2).

2. V skladu s postopkom iz člena 15(2) se lahko sprejme odločitev, da so specifikacije iz tega člena tajne in se ne smejo objaviti. V tem primeru so dostopne samo organom, ki jih države članice imenujejo kot odgovorne za tiskanje, in osebam, ki jih za to ustrezno pooblasti država članica ali Komisija.

3. Država članica določi en organ, ki je odgovoren za tiskanje osebnih izkaznic, in en organ, ki je odgovoren za tiskanje dovoljenj za prebivanje družinskih članov državljanov Unije, ter imena teh organov sporoči Komisiji in drugim državam članicam. Države članice imajo pravico, da spremenijo takšne določene organe, o čemer ustrezno obvestijo Komisijo in druge države članice.

Države članice se lahko odločijo, da določijo en sam organ, ki je odgovoren za tiskanje tako osebnih izkaznic kot dovoljenj za prebivanje družinskih članov državljanov Unije, ter sporočijo ime tega organa Komisiji in drugim državam članicam.

Dve ali več držav članic se lahko tudi odločijo, da za te namene določijo en sam organ, in o tem ustrezno obvestijo Komisijo in druge države članice.

Člen 15

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor, ustanovljen s členom 6 Uredbe (ES) št. 1683/95. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011. Kadar odbor ne poda mnenja, Komisija osnutka izvedbenega akta ne sprejme in se uporabi tretji pododstavek člena 5(4) Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 16

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 2. avgusta 2021.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 20. junija 2019

Za Evropski parlament	*Za Svet*
Predsednik	*Predsednik*
A. TAJANI	G. CIAMBA